

License Information

Study Notes (Biblica) (Swahili) is based on: Biblica Study Notes, [Biblica Inc.](#), 2023, which is licensed under a [CC BY-SA 4.0 license](#).

This PDF version is provided under the same license.

Study Notes (Biblica)

Ezekieli 1:1-3:27

Mungu alifanya iwe wazi kwa Ezekieli kwamba alikuwa na jukumu ya kufanya kazi kama nabii. Mungu alifanya hivi kwa njia mbalimbali. Alimpa Ezekieli maono. Alizungumza na Ezekieli kuitia ujumbe. Alimpa Ezekieli gombo la kula. Roho wa Mungu alikuja ndani ya Ezekieli. Hilo ni jina lingine la Roho Mtakatifu. Mambo haya yote yalifanya wazi kwamba Ezekieli alikuwa ametengwa na Mungu.

Mungu alimteua Ezekieli kuzungumza ujumbe wa Mungu kwa Wayahudi waliokuwa wakiishi katika uhamisho huko Babeli. Mungu alimtahadharisha Ezekieli kwamba watu walikuwa wagumu wa miyo. Ezekieli alilazimika kuwapa ujumbe wa Mungu hata kama hawakutaka kuusikia. Mungu hakutaka Ezekieli kuwaogopa watu aliowazungumzia.

Maono ya kwanza ambayo Ezekieli alikuwa nayo yalikuwa ya uwepo na utukufu wa Mungu. Ilikuwa vigumu kwa Ezekieli kuelewa alichokiona. Hii ni kwa sababu aliruhusiwa kuona kitu katika ulimwengu wa mbinguni. Alijaribu kukielezea kwa kutumia maneno na picha ambazo angeweza kuelewa. Alimwona Mungu akiwa ameketi kwenye kiti cha enzi kilichosogezwa na viumbe hai wanne. Katika sura ya 10 Ezekieli aliwaita viumbe hai wanne hawa makerubi.

Mungu alionekana kwa Ezekieli kama binadamu aliyefanya kwa chuma na moto. Ezekieli aliona nuru na upinde wa mvua karibu na Mungu. Mungu alimwita Ezekieli mwana wa mwanadamu. Hii ilikuwa njia ya kuzungumzia jinsi Ezekieli hakuwa kiumbe wa kiroho. Roho wa Mungu alimfanya Ezekieli aweze kufanya na kuona mambo ambayo hangeweza kufanya au kuona kawaida. Lakini Ezekieli alibaki kuwa binadamu wakati wote.

Mwili wa Ezekieli ulikuwa muhimu sana katika kazi yake kama nabii. Mfano wa hili ni jinsi Ezekieli alivyokula gombo lenye ujumbe wa Mungu. Ujumbe wa Mungu ulijaza tumbo lake. Mfano mwingine ni jinsi kwa muda fulani Ezekieli hangeweza kufungua mdomo wake. Mungu angefunga au kufungua mdomo wa Ezekieli kama ishara kwa Wayahudi. Ilikuwa ishara kuhusu jinsi walivyokataa kumsikiliza Mungu na kumtii.

Ezekieli 4:1-7:27

Ezekieli alileta ujumbe wa hukumu wa Mungu kwa watu kwa njia nyingi.

Alitengeneza mfano wa mji wa Yerusalem kujifanya kuwa analikabili. Alilala chini kwa njia fulani. Ailihafadi chakula fulani na kukiandaa kwa njia fulani. Alikata nywele na ndevu zake kwa upanga. Alifanya mambo fulani na nywele alizozikata. Alipiga makofi, akapiga miguu yake chini na kupiga kelele kwa maneno fulani.

Haya yote yalikuwa matendo ya unabii. Ezekieli alifanya haya ili kuwasaidia Wayahudi kuelewa jambo fulani. Mungu alikuwa anakusudia kuruhusu majeshi ya Babeli kuharibu Yerusalem. Watu wa ufalme wa kusini wangeteseka sana. Wengi wangekuwa kwa njaa na wengi wangeuawa. Wengi wangetawanyika kwa mataifa mengine.

Hizi ziliwu baadhi ya laana za agano. Hivi ndivyo Mungu angeleta hukumu dhidi ya ufalme wa kusini. Mungu alitaka Wayahudi waliokuwa wakiishi Babeli waamini kwamba angeleta hukumu hii. Pia alitaka waelewe kwa nini ingetokea.

Ilikuwa kwa sababu watu wa Mungu hawakuwa waaminifu kwa agano la Mlima Sinai. Walikuwa wakiabudu miungu ya uongo badala ya kumwabudu Mungu pekee. Badala ya kuwapenda jirani zao walitenda dhambi dhidi ya kila mmoja na kufanya mauaji. Walijaa kiburi. Walijali zaidi kuhusu pesa na utajiri kuliko Mungu. Mungu hangeweza kuwaruhusu kuendelea kufanya mambo maovu.

Ezekieli 8:1-11:25

Ezekieli alisema kwamba nguvu za Mungu zilimshukia. Mungu alimtokea Ezekieli kama umbo la kibinadamu la moto na chuma kinachong'aa. Kisha Roho alimwinua Ezekieli juu kati ya dunia na mbingu. Hivyo ndivyo Ezekieli alivyoelezea jinsi ilivyokuwa kuwa na maono. Maono haya yalijumuisha kila kitu ambacho Ezekieli alirekodi kuitia sura ya 11.

Mwili wa Ezekieli ulibaki umeketi nyumbani kwake Babeli na wazee. Mambo aliyoaona yalitokea katika hekalu katika mji wa Yerusalem. Ezekieli aliona wanaume, wanawake na wazee wakiabudu miungu ya uongo. Aliona viongozi wa mji wakipanga mipango mibaya na kutoa ushauri

mbaya. Ezekiel alizungumza maneno ya Mungu dhidi yao. Maneno hayo yalikuwa na nguvu ya kumwua mmoja wa viongozi hao. Ezekiel alimlilia Mungu alipoona hili. Pia alilia wakati watu wa Yerusalem walipokuwa wakiuawa.

Ezekiel hakutaka Mungu kuwaangamiza Waisraeli wote ambao bado walikuwa hai. Lakini Mungu alifanya wazi kwamba watu hawa walikuwa wakichagua kufanya mambo maovu. Hawakuwa na huzuni au majuto hata kidogo kuhusu kile walichokuwa wakifanya. Hawakuwa na mpango wa kuacha. Kwa hivyo Mungu aliamua kuwazuia. Watu hawa walikuwa wamefanya hekalu kuwa najisi kwa kuabudu miungu ya uongo huko. Mungu ni mtakatifu na hakuna kitu kibaya au najisi kinachoweza kuwa karibu naye.

Mungu alisema kwamba jina lake lingekuwa katika hekalu na Yerusalem milele (2 Mambo ya Nyakati 33:7). Lakini pia alionya kwamba angegeuka na kuacha hekalu (1 Wafalme 9:7). Hii ilimaanisha kwamba Mungu hangefanya uwepo wake ujulikane hapo tena. Angeweza kufanya hivi ikiwa watu wake hawakuwa waaminifu kwake. Ezekiel aliona hili likitokea katika maono. Utukufu wa Mungu ulisogea hadi kwenye mlango wa hekalu. Kisha ukaondoka hekaluni na kuondoka Yerusalem. Hii ilikuwa ishara kwamba agano la Mungu na watu wake lilivunjika kwa muda.

Mose alikuwa ameonya Waisraeli kwamba hili lingetokea (Kumbukumbu la Torati 31:15-18). Utukufu wa Bwana uliondoka hekaluni lakini Ezekiel alikuwa ameiona huko Babeli. Hii ilionyesha kwamba Mungu hakuwa mtawala wa nchi ya Israeli pekee. Wayahudi huko Babeli walikuwa mbali na hekalu. Lakini Mungu alisema kwamba alikuwa hekalu lao. Hii ilimaanisha kwamba wangeweza kuwa na Mungu na kumwabudu popote walipokuwa. Hii ilikuwa sehemu ya ujumbe wa tumaini ambao Ezekiel alishiriki. Mungu aliahidi kuwarudisha watu wake kutoka uhamishoni. Aliahidi kwamba wangeweza kuwa waaminifu kwa agano la Mlima Sinai. Badala ya kuwa wakaidi, wangemtii Mungu. Wangeweza kufanya hivi kwa sababu Mungu angebadilisha mioyo yao.

Ezekiel 12:1-24:27

Ezekiel aliendelea kushiriki ujumbe wa hukumu wa Mungu mionganoni mwa Wayahudi huko Babeli. Vitendo vyake vya unabii vilijumuisha kupakia mifuko kwa safari na kutetemeka wakati wa kula. Aliguna na kupiga kifua chake na pia kuchora

ramani kwa mfalme wa Babeli. Hakulia mke wake alipokufa ingawa alimpenda.

Baadhi ya ujumbe aliwambia watu kwa uwazi. Alitoa maelezo mafupi ya historia yote ya Israeli. Aliongea dhidi ya wanaume na wanawake amba walikuwa manabii wa uongo. Aliongea dhidi ya wazee waliomuuliza Mungu ushauri hata wakati walipokuwa wakiabudu miungu ya uongo. Watu wengine walimlaumu Mungu kwa kutokuwa mwadilifu. Walisema kwamba Mungu aliwaadhibu kwa dhambi ambazo hawakuzitenda. Dhambi hizo zilikuwa zimetendwa na wazazi wao na watu wao kutoka zamani. Ezekiel alieleza kwamba Mungu kila mara na daima hufanya kile kilicho sawa haki. Mungu humshikilia kila mtu kuwajibika kwa chaguo zao wenywewe.

Ezekiel alisifu wimbo wa huzuni kuhusu viongozi wa Israeli. Kisha akazungumza waziwazi kuhusu Mfalme Sedekia kama mkuu asiye mtakatifu na mwovu. Wayahudi wengine walisema kwamba hukumu ambayo Ezekiel alitangaza isingekuja kwa muda mrefu sana. Hawakuamini kwamba Mungu angewaruhusu Yerusalem kuharibiwa. Hawakuamini kwamba walistahili kuhukumiwa kwa njia hii. Hawakufikiri kwamba walikuwa wameishi kwa njia mbaya ambazo zilihitaji kusitishwa. Na waliamini kwamba mataifa mengine yangeiokoa Yerusalem kutoka kwa majeshi ya Babeli. Mungu alisema kwamba wakati ulikuwa umefika kwake kuchukua hatua. Hii ilifanya iwe wazi kwamba hakuna mtu angeweza kuzuia hukumu yake isije.

Ezekiel alishiriki baadhi ya ujumbe wa Mungu kama mashairi na mengine kama hadithi. Katika hadithi hizi Mungu aliwafananisha watu wake na vitu tofauti. Aliwafananisha na mzabibu usio na maana ulioungua kwenye moto. Aliwafananisha na mzabibu uliokua vibaya. Aliwafananisha na masizi yaliyobaki wakati metali zinapoungua kutengeneza fedha. Walikuwa kama nyama kwenye sufuria ambayo ingepikwa juu ya moto mkali. Hizi zilikuwa njia za kuelezea dhambi za ufalme wa kusini.

Mungu alilinganisha watu wake na msichana mdogo ambaye Mungu alimwokoa kutoka jangwani. Lakini alikua na kuwa mke asiye mwaminifu kwa Mungu. Mungu alielezea Yerusalem na Samaria kama dada wawili amba walikuwa wa Mungu. Lakini walitenda kama malaya. Hadithi hizi hazimaanishi kwamba Mungu alifanya ngono na mtu ye yeyote. Mungu alitumia ndoa kama njia ya kuzungumzia kuwa mwaminifu na kujitolea.

Mungu alikuwa amejiweka wakfu kuwa Mungu wa Waisraeli milele. Alifanya hivyo katika agano la Mlima Sinai. Waisraeli walikuwa wamejitolea kufuata kwa uaminifu Sheria ya Mose. Sehemu muhimu zaidi ya hiyo ilikuwa kumwabudu na kumtumikia Mungu pekee. Lakini watu wa ufalme wa kaskazini na ufalme wa kusini hawakufanya hivyo. Hawakumwamini Mungu kuwapa amani, pumziko na usalama. Badala yake waliamini serikali za mataifa kama Ashuru, Misri na Babeli kuwalinda.

Walifuata desturi za mataifa yaliyozunguka. Waliabudu miungu ya uongo ya mataifa mengine. Hii iliwfanya kuwatendea watu wenye uhitaji vibaya. Iliwfanya kutaka mali zaidi na zaidi. Iliwfanya kutoa watoto kafara kwa miungu ya uongo. Mambo haya yote yalikwenda kinyume na sheria za Mungu. Hizi zilikuwa njia ambazo watu wa Mungu walikuwa wasio waaminifu kwake.

Ezekieli 25:1-32:32

Ujumbe wa hukumu kuhusu mataifa mengine unakuja katikati ya kitabu cha Ezekieli. Ujumbe huu ulikuwa kuhusu Amoni, Moabu, Edomu na Wafilisti. Pia ulikuwa kuhusu Misri, Tiro na Sidoni.

Jumbe hizi zinagawanya kitabu cha Ezekieli katika sehemu mbili. Unabii wa Ezekieli katika sehemu ya kwanza ultangaza kwamba Yerusalemu ungehariwa kabisa. Unabii katika sehemu ya pili ultolewa baada ya Yerusalemu kuharibiwa. Ezekieli alizungumza jumbe za hukumu kuhusu mataifa mengine kwa Wayahudi waliokuwa Babeli. Jumbe hizi ziliwfandisha Wayahudi masomo kadhaa kuhusu Mungu, hukumu, na mataifa mengine.

Somo moja lilikuwa kwamba ufalme wa kusini haukuwa taifa pekee ambalo Mungu alileta hukumu dhidi yake. Mungu alihukumu serikali na watu wa mataifa mengine kulingana na jinsi walivyowatendea wengine. Amoni na Moabu waliadhibiwa kwa kufurahia wakati matatizo yalipokuja kwa ufalme wa kusini. Edomu na Wafilisti waliadhibiwa kwa kuichukia Yuda na kuutendea ufalme wa kusini vibaya. Tiro iliadhibiwa kwa desturi zake za biashara zisizo za uaminifu.

Somo jingine lilikuwa kwamba hakuna serikali au jeshi la taifa lolote litakaloikomboa Yerusalemu kutoka kwenye hukumu ya Mungu. Viongozi wa ufalme wa kusini walikuwa na mkataba na Misri. Walimtegemea Misri kuwaokoa. Lakini Misri pia ingeharibiwa na Babeli.

Somo lingine lilikuwa kwamba Mungu alitumia mataifa na wafalme kama vifaa vyake. Nebukadneza alitaka serikali ya Babeli iwe na nguvu na tajiri. Kwa hivyo alipigana vita ili kutawala mataifa mengine mengi. Wakati huo huo, Mungu alitumia matukio haya kwa malengo yake mwenyewe. Aliyatumia kumaliza mataifa fulani kwa mambo maovu waliyoyafanya.

Hii ilifundisha somo lingine. Mungu ana mamlaka juu ya watawala wote wa kibinadamu. Hata hivyo, baadhi ya watawala wa kibinadamu wa mataifa haya hawakutambua kwamba hili lilikuwa kweli. Mungu alieleza hadithi kuhusu hili. Alilinganisha Misri na mti wa mwerezi ambao ulikuwa na nguvu, mrefu na mzuri. Mti huo pia ulikuwa na kiburi na uovu. Mungu aliwaagiza Wababiloni kuukata mti huo. Mungu alisema kwamba miti haipaswi kukua juu sana hadi kuwa na kiburi. Hii ilimaanisha kwamba watawala wanapaswa kuwa wanyenyekevu na kukumbuka kwamba wao si miungi.

Mfalme wa Tiro alikuwa amedai kuwa yeye ni mungu. Watawala lazima wakumbuke kwamba wao ni wanadamu ambao watakufa kama wanadamu wengine wote. Ni Mungu pekee ndiye Bwana ni Mfalme.

Ezekieli 33:1-37:28

Baada ya Mungu kumteua Ezekieli kuwa nabii, alimzuia Ezekieli asiweze kuzungumza. Ezekieli alipaswa kuzungumza tu wakati wa kushiriki ujumbe kutoka kwa Mungu. Mungu angemruhusu Ezekieli kuzungumza kawaida tena baada ya habari muhimu kumfikia. Habari hiyo ilikuja miaka saba baadaye. Ilikuwa ni habari kwamba Yerusalemu ulikuwa umeharibiwa na Babeli.

Katika miaka hiyo saba, Ezekieli alikuwa ameshiriki kwa uaminifu ujumbe wa Mungu na Wayahudi waliokuwa Babeli. Alijaribu kuwafanya wabadilishe njia zao. Hatimaye, Wayahudi walitambua kwamba walikuwa wametenda dhambi dhidi ya Mungu, lakini hawakutumia kile ambacho Ezekieli aliwfandisha. Walizungumza kuhusu kumpenda Mungu, lakini matendo yao yalionyesha kwamba hawakumtumikia Mungu kwa moyo wao wote. Mungu alieleza hili kama kulichukulia jina lake kana kwamba halikuwa takatifu.

Ilikuwa wazi kwamba watu wa Mungu hawatakuwa waaminifu kwa agano lake nao. Kwa hiyo Mungu alieleza agano jipyaa alilotangaza katika kitabu cha Ezekieli sura ya 16. Mungu angefanya

agano hili jipya kwa heshima ya jina lake takatifu. Alitaka watu wote kila mahali wajue kwamba yeze ni Bwana na Mfalme mtakatifu. Mungu alichagua kufanya hili lijulikane kwa mataifa yote kwa kufanya agano jipya na Israeli.

Agano jipya lilitegemea Roho wa Mungu kuwa ndani ya watu wake. Hii ingebadilisha mioyo yao. Hawangekuwa wakaidi tena bali wangetaka kumtii Mungu. Mungu aliahidi kuwaokoa watu wake kutoka katika uchafu wao wote. Angewafanya safi kutoka kwa dhambi zao zote. Hii ilimaanisha kuwa angewakoa kutoka kwa nguvu ambayo dhambi ilikuwa nayo juu yao. Angewasamehe na kuwafanya waweze kuchagua kumtii.

Agano jipya lilijumuisha baraka za agano. Hizi zilikuwa kubwa zaidi kuliko baraka za agano la Mlima Sinai. Zilijumuisha zaidi ya amani, chakula, ardhi na usalama. Zilijumuisha kiongozi kutoka ukoo wa Daudi. Mtu huyu angekuwa mchungaji mwema na mwaminifu. Angeongoza ufalme wa kaskazini na ufalme wa kusini kama taifa moja tena. Mungu mwenyewe angeishi na watu wake na angefanya Israeli kuwa takatifu. Hii ingedumu milele.

Roho inayopuliziwa kwenye mifupa mikavu ilikuwa picha ya maisha mapya. Ilionyesha kwamba watu wa Mungu wangeishi tena katika nchi yao baada ya uhamisho. Pia ilikuwa picha ya maisha mapya ambayo wangekuwa nayo katika agano jipya. Watu wa Mungu wangekuwa na maisha mapya kwa sababu Roho wa Mungu angekuwa ndani yao. Baadhi ya ahadi katika ujumbe huu zilitimizwa baada ya Wayahudi kurudi kutoka uhamishoni. Wayahudi walikuja kuelewa kwamba baadhi ya unabii wa Ezekiel ungetimia katika siku zijazo. Hilo lingetokea wakati masihi angekuja. Waandishi wa Agano Jipya walionyesha kwamba Yesu ndiye Masihi. Aliweka agano jipya katika utekelezaji.

Ezekiel 38:1-39:29

Ujumbe wa hukumu katika sura hizi ni mfano wa maandishi ya kiunabii. Ezekiel alitumia picha na ishara zenyenye nguvu na za kutisha kuelezea hukumu. Hukumu ilikuwa dhidi ya mataifa yaliyopanga mipango mibaya. Wangeishambulia Israeli ingawa Israeli haikufanya chochote kibaya.

Wakati huo huo, Mungu ndiye aliywaleta mataifa haya kupigana. Alifanya hivi ili kuwaonyesha mataifa yote yeze ni nani. Mungu ni Mtakatifu katika Israeli. Yeye ni Bwana na Mfalme wa

ulimwengu wote na ana nguvu juu ya watawala wote.

Baada ya vita, ardhi ingesafishwa kutokana na miili yote ya wafu, na silaha zote zingechomwa. Ujumbe huu uliwapa watu ambao Ezekiel alizungumza nao tumaini kwa ajili ya siku zijazo. Walikuwa bado wanaishi uhamishoni, lakini siku moja wakati wa hukumu ungeisha. Mungu angewamwagia Roho wake, jambo ambalo lingeonyesha jinsi wangekuwa karibu na Mungu. Mungu angewadhihirishia upendo wake wa huruma.

Ezekiel 40:1-48:35

Maono ya mwisho ya Ezekiel yalitokea baada ya kuwa Babeli kwa karibu miaka 25. Maono haya yalijumuisha kila kitu ambacho Ezekiel alirekodi hadi mwisho wa sura ya 48.

Yerusalem ilikuwa tayari imeharibiwa na hekalu ilikuwa limechomwa moto. Maono yalihusu mji na hekalu kufanywa upya tena. Kisha ulimwengu unaowazunguka ungebadiishwa upya. Kwa njia hii maono yalikuwa kama hadithi ya mifupa mikavu katika sura ya 37. Katika hadithi hiyo watu wa Mungu walikuwa wamekufa. Aliwapa uhai mpya kwa kuweka Roho wake ndani yao. Katika maono haya Mungu alitoa uhai mpya kwa Yerusalem na hekalu. Kisha uhai mpya ukaenea duniani kutoka hapo. Uhai mpya ulitokea kwa sababu utukufu wa Mungu ulirudi hekaluni. Hii ilimaanisha kuwa Mungu alitawala kutoka hapo kama Mungu na Mfalme pekee. Mungu aliita hekalu kiti chake cha enzi na akaahidi kuishi hapo milele.

Ezekiel alirekodi kwa uangalifu jinsi sehemu nyingi za hekalu zilivyo kuwa ndefu, pana na juu. Alielezea mipaka ya taifa. Alielezea jinsi ardhi ilivyogawanywa kwa kila moja ya makabila 12 ya Israeli. Alirekodi kwa uangalifu sheria za dhabihu na karamu na kutunza hekalu. Alielezea sheria za makuhani na wakuu.

Kumbukumbu hizi makini hazikuelezea hekalu lililojengwa tena na Joshua na Zerubabeli. Hazikuelezea hekalu lililojengwa na Herode Mkuu. Hazikuelezea ardhi na watu baada ya uhamisho. Kumbukumbu hizi makini ziliikuwa ishara. Ziliikuwa ishara za kile ambacho Mungu alitarajia kutoka kwa watu wake. Mungu alitarajia watu wake kulichukulia jina lake kama takatifu. Hii ilimaanisha kwamba wangemwabudu yeze pekee na kumtii kikamilifu. Hii ingewaruhusu kuwa watu wake kikamilifu. Ingemruhusu kuwa Mungu wao kikamilifu. Hiki ndicho Mungu alichotaka daima na ndiyo sababu alifanya maagano nao.